

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ԶԳՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

Երեւոյն

1927

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. სურათი	
2. სა:ი დღესასწაული—ა.	2
3. გლეხის სიმღერა—ლეკი—დ. ელიოზიშვილისა	5
4. ტუგუში—დ. ანთაძისა	7
5. ალაზანი—თოვლის წვეთი—ნ. კეცხოველისა	8
6. ოქტომბრელების მარში—ლეკი ვ. შურულისა	15
7. რიჯი—ვ. შურულისა	16
8. გმირი ბაეში—ს. ერთაწმინდელის	20
9. ოქტომბრის ათი წლის თავზე—შალვაშვილის	28

ბავშვა შემოქმედება: მიყვარს შემოდგომა—ვ. სამადაშვილის.
წითელარმიელის სიმღერა—ვ. შირიანაშვილის
ამოცანები—ბ. კობახიძის და მარიჯანიძის.

ამოცანები.

შემოდგომით ბევრი მოდის,
მით კახეთი ვანთქმულია.
სარშედგმული ბუჩქი არის,
ზედ მარცვლები ამბულია .

ხე მაგარი ამართული,
დიდი პრტყელი ფოთლებითა,

ნაყოფი აქვს მორგველული,
გარეშამო სალტებითა.
ზეუსა ზდიან ივისაგან,
კოპტონი ხომ სულ ის არი;
გულში ჩხირებგარკობილი,
კანზე ხორკლი, ზურგმაგარი...

ბ. კობახიძე

გამოცანები.

მშრომელ ხალხმა ამაშენა,
ჩემი შუქი მთებს ედება,
მე ხუთი წლის გიგანტი ვარ,
მე არაფინ შემედოება!

მთვარე თვალებს ვერ მისწორებს,
დაეკარგა სახის ფერი.
გამოშიცან, აბა, ახლა
ხომ გითხარი ყველაფერი?

მარიჯანიძე.

მე-XXIII წ. | № 9 | საქებგერი | 1927 წ.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარმართველობის და
საქ. ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. ყურნალი ბავშვებისათვის.

F 1929

სოფელი ახალდაბის (გორის მაზრა) ოქტომბრელები.

ს. ა. ლ. კ. კ. ცეკას პრეზიდენტი.
შეაწი—ცეკას მდივანი ანხ. მიშა გობეჩია.

სამი დღესასწაული.

სექტემბრის ზირველი კვირა ახალგაზრდობის კომუნისტური მოძრაობის დღესასწაულია. ამ დღეებში შესრულდა 1) ახალგაზრდათა რევოლუციონური მოძრაობის ოცი წლის თავი, 2) ახალგაზრდათა მუ-XIII საერთაშორისო დღე და 3) საქართველოს ლენინური კომკავშირის 10 წლის თავი.

ახალგაზრდობის ეს 3 დღესასწაული კომკავშირის (პიონერთა) ძალთა გადარსების ნიშნის ქვეშ ჩასატარებელი დღეებია.

ამ დღეს საბჭოთა კავშირის მშრომელი ახალგაზრდობა და მასთან ერთად საქართველოს ლენინური კომკავშირი თავის საპროტესტო ხმას აღიმადლებს იმათ წინააღმდეგ, ვინც ცდილობს ჩვენი მშვიდობიანი ცხოვრების დარღვევას, ვინც ცდილობს საბჭოთა სელისუფლების დასაძარებას.

ძიელი ქვეყნიერების კანტალისტური სასჯელმწიფოები, განსაკუთრებით კი ინგლისის ბურჟუასიული მთავრობა, ეჭვადებიან საბჭოთა კავშირს თავდასასხმელად. კანტალისტური ქვეყნებს, დარწმუნდენ რა იმაში, რომ საბჭოთა კავშირის მუ-

შები და კლესები ხელი-ხელსაკიდებულნი წარმატებით ამხეებენ ზროლეტარულ სახელმწიფოს, სურთ შეიარაღებული ძალით ხელიდან გამოკლვიფონ მათ ოქტომბრის მონახოვარი: მათ სურთ მუშებს ჩამოართვან ფაბრიკა-ქარხნები და კადასენ კანტრალისტებს, ისინი ოცნებობენ კლესების მიწების ჩამო-
რთმევაზე, რომ კვლავ შემაშულებებს კადასენ, ისინი ფიქრობენ საბჭოთა კავშირში შემაშუადლი რესუბლიკების დამლა-დაქუცმა-

აშხ. ბ. ძნელაძე

აშხ. გ. დედეღარიანი

ცებან და კვლავ მონახის მძიმე უღლის დადგმან. მათ სურთ მოსწობა საბჭოთა კავშირში შემაშუადლი რესუბლიკების თავი-
სუფლებისა, რომელიც მონახოვენ მათ კომუნისტური ზა-
რტიის ხელმძღვანელობით.

ყოველივე ეს გვიკარნახებს ჩვენი სახელმწიფოს თავდაც-
ვის გამდიერებას; საბჭოთა კავშირის კომკავშირი და მთელი
მსოფლიოს მუშურ-კლესური ახალგაზრდობა საბჭოთა კავშირ-
ზე თავდასწმის უფლებას არავის არ მისცემს. ეს დღეები ჩა-
ტარდება ღოზუნგით: „მორს ხელები საბჭოთა კავშირისაგან“.

სექტემბრის ზირველსავე კვირას, 3 სექტემბერს, შესრულდა ათი წელი, რაც საქართველოს ახალგაზრდათა კომკავშირი არსებობს; ათი წლის მანძილზე ბევრი ჭირ-ვარამი და გამარჯვება ნახა საქართველოს კომკავშირმა, საქართველოს მუშურ-კლესურმა ახალგაზრდობამ. თუ ამ ათი წლის წინათ ზირველი კომკავშირელების რიცხვი რამდენიმე ათეულს არ აღემატებოდა, დღეს კომკავშირელთა რიცხვი სამოცდაათ

აშხ. ვ. დარახველიძე

აშხ. მ. გოგბერია

ათასამდეა საქართველოში, ამასვე ცოტა მეტი არიან ზიონერები. საქართველოს კომკავშირი თავისი არსებობის ათი წლის თავზე უკვე დიდი მნიშვნელობის ორგანიზაციაა, რომელიც უოველმსრივ ემხარება საბჭოთა სელისუფლებას და კომუნისტურ ჰარტიას სოციალისმის აღმშენებლობაში.

კავშირჯოს საქართველოს კომუნისტურ ჰარტიას და მის შემკვლელ თაობას—კომკავშირს—და ზიონერ-ორგანიზაციას.

გლეხის სიმღერა.

მზე ამობრწყინდა ზეცასე,
 აათამაშა სსივები;
 კადმოფეტქვია მიდამოს,
 როგორც აღმასის მძივები.
 მშინარემ გამოიღვიძა,
 გამოაქეიტა თვალები;
 გულში სიაშემ იფეთქა,—
 ოქტომბერს ვენაცვალები!
 შრომას შეეხსნა ბორკილი,
 დაუნგრე რეინის კარები;
 ნაშრომს ვერაფერს მოძტა-
 ცებს,—
 ოქტომბერს ვენაცვალები!
 მინდვრად გუგუნებს ტრაქტო-
 რი,
 მიწას უსერავს ღრმად გულსა;
 სხვა მანქანა ვი კალოზე
 ლეწს, ანიავეს ჩვენ ჰურსა!
 ცრემლი ჩამოსდის ძველ ლამ-
 ფას,

ქვითინებს, ეწვის თვალები;
 ელექტრონები ელავენ,—
 ოქტომბერს ვენაცვალები!
 ჩემი შვილები სკოლაში
 სწავლობენ ანაბანასა;
 ვინ მოსწრებია, მითხარით,
 აბა, დღეს ამისთანასა.
 მიმძილი აღარა გეტანჯავს,
 აღარც გვაწუხებს ვალები;
 ფესზე წამოდგა ოჯახი,—
 ოქტომბერს ვენაცვალები!
 ძველი დროების მაგიურად
 ახალი დადგა აწ სანა;
 გაანარ-ანეტარა
 სხვაც ბევრი მან ჩემისთანა.
 წითელი დრომა ფრიალებს,
 მღერიან კომუნარები!
 მამ გაუმარჯოს კომუ-
 ნისმს,—
 ოქტომბერს ვენაცვალები!

დ. ელიოზიშვილი.

ტ უ გ უ შ.

(მოგონება)

დიდი ოქტომბერი მოახლოვდა.

თოვდა. უინჯამ მოიცვა მთელი მოსკოვი.

ოსეთის წარმომადგენელის ბინის დერეფანში ათი წლის ტუგუში ჩაშტრებოდა იატაკზე მიკვებულ გამხდარ კატას.

— საწყალი... — წაბურტურტა ბიჭუნია და ღრმად დაფიქრდა.

„აღბათ, მოკვდება. აღბათ, ძალიან შიდა და იმიტომ არის ასეთი გამხდარი... მკვრამ რატომ ჩემ ზურს არ სჭამს? ნუთუ მოკვდება? ვინა კატა? მოდი ჩემი ქურჭი დავახურო?... აი ასე“

ტუგუში დასცქერის მკვდარ კატას.

— ფისუნი, ფისო, გამოიხედე ჩემსკენ, ნუ კნავი, შენ, აღბათ, ძალიან გტკივა, ჩემო ფისუნია!

ცხოველმა ფართხალი დაიწყო. რამდენჯერმე ღრმად ამოიხუნებდა, ბურკოვდა და მოკვდა.

ტუგუშიმ მოიწმინდა ცრემლები, ჩაიცვა ქურჭი, ჩამოიფხატა ბოსონი და დაფიქრდა.

შერე მოტრიალდა და ისევ ნადვლიანად წაიბუტბუტა:
 — მოკვდა.

—:—

შოტს თოფების სროლა გაისმა.
 საკვირველი რამ ხდებოდა ამ ქალაქში.
 თითქმის ერთი წელიწადია, რაც ძამამ წამოიკვანა ტუგუ-
 ში ბქეთევენ, მოაშორა თავის ტოლ-ამხანაგებს.

ტუგუში შველის პროკლამაციების დამზადებას

თითქმის ეკვლაფერს შეეჩვია ტუგუ, ეკვლაფერს შეურიგ-
 და: შიმშილსაც, თოფების სროლასაც, სიცოცხესაც, სიმწუვრუგ-
 ლესაც, მხოლოდ ვერ შეეთვისა მამის დაკარგვას, რომელიც
 ექსი თავის წინ სადღაც გატქრა და თავისი ერთადერთი ვა-
 ჯი ტუგუში დაუტოვა ასოთამწუობ ვეძალს, რომელმაც რუსულ
 ენაზე ლაზარაკი და კითხვაც კი შეასწავლა და ისე შეიუფარა,
 როგორც საკუთარი ძვილი.

ნადვლობდა ტუგუ უშპობას. სმინად კუნსკულში მიუდებოდა
 და ღრმად ჩაფიქრებული ერთ წერტილს მიაპტერდებოდა სილამე-
 აი, ახლაც, ძევიდა თუ არა დერეფნიდან ოთახში. იმ წამს-
 კვ ჩამოვდა თავის დაბალ სკამზე და შეხედა ბიძია ვეძალს.

(დასასრული იქნება)

ალაზანი—თოვლის ფვითი.

(ზაფხულის მოგონებებიდან).

I

ზაფხულის გადარეზებული მზე დედამიწისკენ უხვად ჰგზავნიდა თავის ცხელ სხივებს. ფრინველები ხის ფოთლებში განაბულიყვნენ, მხოლოდ კრიკინა და კალიები კრიალებდნენ გამწარებით, კრიკინებდნენ და აყრუებდნენ ჰაერს. საკონელსაც ჩრდილი მოენახა და მდინარის პირას, მუხების ძირში, ზანტად იცოხნებოდა.

კაკალქვეშ ორი ამხანაგი წამოწოლილიყო, ფეხები პატარა მოჩუხჩუხე წყალში ჩაეწყოთ და რაღაცაზე გულდასმით საუბრობდნენ.

— გოგი, რა ვუყოთ ამ ჩვენ მდინარეს? აქამდე არაფერი გაგვიკეთებია.

— არ ვიცი, მეც ბევრი ვიფიქრე, მაგრამ არა გამოვიდა რა.

კაკალ ქვეშ ორი ამხანაგი წამოწოლილიყო

— მე მეგონა ალვანის მთებში იწყება მეთქი, მაგრამ საკმე არა გაქვს! მაშას რომ წავეყ იმ კვირაში, ენახე, რომ ალაზანი იქაც იმოდენაა, რამოდენიც ჩვენში.

— აგერ, აგერ თურმე იმ ლურჯი მთების იქით იწყება! — გაიშვირა დისავლეთისკენ ხელი არჩილმა.

— მამამაც ეგრე შითხრა.

— მაშ რა ვუყოთ, როგორა ვნახოთ?

— ნეტავ არ დაპირებოდით, უმკველად ვნახავთ, ავწერთ და გამბობთო.

— სირცხვილით როგორ ვეჩვენოთ იმათ? ალექსი ლიახვის სათავეზე ჩამოიტანს ცნობებს, ვახტანგი კი ყვრილაზე შეგვეპირდა.

— მოდი წავიდეთ, ორ დღეში ხომ მივიალთ?— ურჩია ისევ გოგამ.

— არ გაგვიშვებენ მარტო, რაიმე უნდა ვილონოთ...

და ორივე ამხანაგი ჩაფიქრდა, ფიქრებმა გაიტაცა და ორივე, ცის დასავალზე რომ ლურჯი და თოვლიანი მთები მოსჩანდა, იმათ შემოველო თავს. ოცნებით ერთი მთის კიუხიცი კი არ დარჩენიათ უნახავი, ყველგან შეიარეს, ყველაფერი ნახეს.

ამ საუბარში იცნენ, როდესაც გოგის მამა მოუახლოვდა და ყურადღებით ისმენდა მათ საუბარს. როდესაც არჩილი და გოგი გაჩუმდნენ, გოგის მამაც ჩაფიქრდა და, თითქოს რაღაც გადასწყვეტაო, ჩაახველა. ორივე მეგობარი წამოხტა; არჩილი ზრდილობიანად მიესალმა.

— გოგი, ზეგ მთაში მინდა წავიდე და ხომ არ წამოხვალ?

— სად მთაში, მამი?

— ალაზანის სათავისაკენ; იქნებ არჩილსაც უნდოდეს წამოსვლა?

ორივემ პირი დაალო. როგორ თუ „იქნებ უნდოდეს“, ამდენი ხანია ამაზე ოცნებობენ და განა კითხვა კიდევ შეიძლება? თვალმგაბრწყინებული გოგი ყელზე ჩამოეკიდა, და არჩილი კი შინისკენ მოკჳურცხლა: არიქა, ჩქარა, გამიშვით, გოგის მამა მთაში მიდის, გოგიც მიდის, მეც უნდა წავაყუდო...

ძლივს დაამშვიდეს, რომ დალაგებით ეამბნა რამ.

II

მესამე დღეს სამი მგზავრი ერთი ცხენით დილა-ადრიან გამოვიდა სოფლიდან. მათ ლურჯი მთებისკენ გასწიეს. ერთი მათგანი გოგის მამა ნიკო იყო, და ორნი კი— გოგი და არჩილი.

გზა ალაზნის პირზე მიდიოდა. ტყით იყო შემოსილი მთელი ნაპირი; ვეებერთელა, უზარმაზარი ხეები იდგა: ვერხვი, ტირიფი, მუხა, ლაფანი, და ამ ხეებზე კი ასულიყვენ მხვიარა მცენარეები: სურო, კატაბარდა, კრიკინა და სხვები.

— ერთი უყურე, გოგი, რამდენი ასხია იმ გარეულ ვაზს, მთელი გოდორი ჩამოვა.

— დარგულია, მამი?

— ეს გარეული ვაზია და ალაზნის პირის ტყეებში ბევრი იცის... ყველაფერს ყურადღებით ათვალთვლებდენ, ყველაფერს იწერდენ.

შუადღე მოტანებული იყო, როდესაც სოფ. ფშაველზე გაიარეს და დასაუღეთისკენ გაუხვიეს, ლალის ურთან ანკარა და შჩქეფარე მდინარე

დახვდათ, რომელიც ალაზანს უერთდებოდა. ეს ალაზნის შენაკადი სტორი იყო, რომელიც კეპანის მთებიდან იწყებოდა.

იმ დღეს გაიარეს ზემო და ქვემო ალვანი და იქ, სადაც ილტო უერთდება ალაზანს, დასცეს ბანაკი. მზე გადახრილი იყო, და დროც იყო ბინის მონახვისა. ნიკომ ცხენი საძოვარზე გაუშვა, წინა ფეხები კი თოკით გაუკრა, რომ შორს არ წასულიყო; მერე მდინარის პირიდან შეშა გადმოიტანეს და ცეცხლი გააჩაღეს.

— რათ გვინდა, მამა, ცეცხლი? რომ არ ცივა?

— ჩვენ აგერ იმ ხის ძირს დავიძინებთ, — მიუთითა ნიკომ ერთ ცალკე მღვამ მუხაზე, რომელიც ცეცხლიდან 40 ნაბიჯით მაინც იყო დაშორებული. — ცეცხლი კი იმიტომაა საჭირო, რომ აქ ბევრი მუშლი და კოლო იცის, ღამე ყველა ცეცხლს მიეტანება და ჩვენ არას გვაფეხებენ. ესეც ჩასწერეს მაშინვე და ბედნიერები გაეხევიან ნაბდებში.

სამი მგზავრი ერთი ცხენით დილა ადრიან გაუდგა გზას.

ჯერ მზის ამოსვლამდე შორს იყო, როდესაც გზას გაუდგენ. ლამაზ და მშვენიერ პანკისის ხეობაში შევიდნენ, არჩილი და გიორგი გაფაციცებით ათვალიერებდნენ გზაზე შეხვედრილ ხალხს. აგერ იარაღში ჩამჯდარი და მძივებით ნაქარგ ჩოხიანი ხევსური მოდის და მოჰყავს თხის ოდენა პატარა ძროხა. აგერ ფშავლები გრძელი, შავი ჩოხებით. თუში ხურჯინებით დატვირთულ ცხენებს მოერეკება, ჭისტო კობტად შემჯდარა წითელ ცხენზე და შოაგოგმანებს შარავგზაზე, ოსს მხარზე ცელი გაუდვია და მიეშურება დარჩენილი ყანისკენ.

ეს პანკისის ხეობაა, სადაც თითქმის ყველა ჩვენი მთიულის თითო-ოროლა სოფელია ჩამოსახლებული...

შუადღე გადასულა იყო, როდესაც ალაზნის მჩქეფარე ნაპირებს აუხვიეს და ბაწარას ხევთან აპყენენ ტყით დაფარულ მაღალ ფერდობს; აქ სჩანდა ვეებერთელა 1 $\frac{1}{2}$ -2 მეტრის სისქე წიფლის ხეები და მებერი წაბლები... აღმართი დიდი იყო და ნელ-ნელა მიდიოდნენ... არჩილი და გოგი მხოლოდ იქყიტებოდნენ აქეთ-იქით და ისე იყვნენ ახალ-ახალი სურათებით გაბრუნებულნი, რომ ხმასაც კი ვერ იღებდნენ.

— გამარჯობათ, გამარჯობათ მგზავრებს, — მიესალმა მათ შეიდი-რვა წლის ბიჭი, რომელსაც სამი ძროხა მოუდიოდა ზევიდან და ცხენი ხელით მოჰყავდა.

— გავიმარჯოს, საიდან მოდხარ? — შეეკითხა ნიკო.

— საიდან მოვედინები, მთიდან, — უპასუხა ბაღმა და ძროხას შეუტია, რომელიც გზას გადასცდა და ბუჩქებისაკენ გადაუხვია.

— მარტო მიდის, მამავ!

— როგორც ჰხედავ, თან საქონელიც მოუდის.

— ალაზნის სთავე გინახავს? — შეეკითხნენ ბაღლები.

— გუშინ დილას წყალი იქ დაველიე!

„ნეტავი შენ“ — გაიფიქრეს გულში და აპყენენ აღმართს. ღამე ტყეში გაათიეს. აქ უკვე გრილოდა და ზოგჯერ ცივი ნიავიც უბერავდა. მთაში ზომ უფრო ცივა, ვიდრე ბარად.

მეორე დღეს ერთი ორი საათის სიარულის შემდეგ ტყე შემოათავდათ. მამამ აუხსნა: მაღლა მთაში ტყე ვეღარ იზრდებაო... სამაგიეროდ მათ წინ გადაიშალა ამწვანებული გორაკები და მთები.

— აი ის მთებია, ჩვენი სოფლიდან რომ ღურჯად მოსჩანდა, — უხსნიდა მამა.

— აი ის რა სოფელია, ვინა ცხოვრობს იქ?

— ეგენი თუშებია, წოვა თუშები, ზაფხულს აქ ატარებენ და ზამთარში კი ისევ აღვანში ჩადიან; ტპათანაა...

ესაუბრებოდა მამა და გაუარეს ერთ სახლს, რომელიც ხისაგან იყო ნაშენები და ყველა სახლი ამგვარადვე იყო ნაგები. ბაღლები მოსულ მგზავრებს ყურადღებით შინჯავდნენ, არჩილი და გოგიც გაუაცოცებით აკვირდებოდნენ ყველას და ყველაფერს. რამოდენიმეჯერ მიიწვიეს ნიკო თუშებმა: „მობძანდით, დაისვენეთ, ისაუზმეთ და გაუდგეკით გზასო“. მაღლობას უხდიდა სტუმართმასპინძლობისათვის: მინდა საყორნემდე მივაწიოთ დღესო...

მიდიან სერ-სერ... აქეთ-იქით თვალჩაუწვდენი ხეებია და შიგ მისჩქეფენ ადიდებული მდინარენი. მარჯვნივ ხეში ალაზანი მიჰქუბს, მარცხნივ იორი, ცალი ფეხი იორისაკენ შეიძლება გადიშვირო, ცალი კი ალაზნისაკენ.

— რა კარგია, რა ღამაზია ..

— ძმები ყოფილან, თითქმის ერთად მოდიან, მარტო ეს სერი ჰყოფს.

— ძირს, ბარზე, სცილდებიან ერთმანეთს,—ამბობს არჩილი.

აქი ისევ ჰხედებიან, აქი ისევ ერთდებიან,—უპასუხებს გოგი და ჰკრეფს ათასნაირ ლამაზ ყვავილს და ალაგებს აბგაში. არ იცის, რომელ მთას გახედოს, რომელ ხევს, რომელ ღრუბლებს, მთის კალთებზე რომ ასე ლამაზად შეფენილან.

აგერ მწვანე ფერდობზე მოსჩანან ცხერის ფარები; ერთი ფარა, ორი, სამი, ოთხი... რამდენია, ვინ დასთვლის!

— ოჰ, როგორ მიყვარხარ, ალაზნის სათავევ!—წამოიძახა გოგიმ და თოვლიანი მთებისკენ გაიშვირა ხელი.

გოგის მამა შეუღდა ცეცხლის დაწოებს.

III

ღამე მეცხვარის ბინაზე გაათიეს. ბინა წარმოადგენდა ქვებიდან აშენებულ ორ კედელს, რომელსაც სახურავად ცა ჰქონდა მხოლოდ. შუაში კაპებიანი ბოძი იყო და ზედ 2 გულდა ეკიდა ფქვილით და ყველით.

— განა სულ ასე ცის ქვეშ გძინავს?

ეკითხებოდა გელას, პატარა მეცხვარეს, ორი მგზავრი და ცეცხლთან ახლო სხდებოდენ, რადგან ცივი ნიავი უბერავდა და, ცოტა არ იყოს, გრილოდა.

— მა სად მეძინება, ნაბადი თუ დასველდა, მზე გამოვა და გაშრება ისევ, მეცხვარის სახლი ნაბადია.

მეორე დღით მამამ აღრე არ გააღვიძა და მზე უკვე მალლა იყო, როდესაც მოქანცულ მგზავრებს ისევ ეძინათ. როს გაიღვიძეს, საყვედურიც უთხრეს ნიკოს; აქამდე რათ გვაძინეო.

მთ წინ აპართულიყო მაღალი მთა, რომელიც გარემო მთას ზევიდან დაჰყურებდა. ჩრდილოეთის მხრიდან თოვლები სჩანდა.

— აგერ, იმ თოვლებიდან იწყება ალაზანი, — სთქვა ნიკომ. ორივემ სიხარულით იწყა ცეკვა. წავიდეთ, ახლავე წავიდეთ, — ევეღრებოდენ.

— ბორბალოს მთა ეგრე ადვილად არ ავიშვებთ თავის თოვლებთან, შორიდან უნდა მოუაროთ! — დაარიგა გელამ.

ნუთუ ესაა ბორბალო? აქ არის ალაზანის, იორის, არაგვის, ყოისუს და არგუნის სათავე! ხუთი დაუღეგარი მდინარე!

აი აქედან იწყება სამი მდინარის სათავე.

ხევში ჩავიდენ, დიდხანს მიდიოდენ, ვერ ჩალოდნენ. საყარნეს ძირში უნდა მისულიყვნენ. საქისტას მთაზე, სადაც მთ ღამე გაათიეს, ხის ქაქანებაც არ იყო; ხე ველარ იზრდებოდა, ისე მაღლა იყო, ახლა კი იმდენი იარეს ძირს, ხევისკენ, რომ დაბურულ ტყეში შვეიდენ და ტყე-ტყე მიდიოდენ. აი მდინარეც. აქ ვიწროა და თხელიც სჩანს. ჩქარი რომ არ იყოს, ფეხით გადავიდოდენ, მაგრამ ფეხით გასვლა საბიფათოა. ნაპირ-ნაპირ წავიდენ. იგი ნაპირებს ეხეთქებოდა და გუგუნნი გაჰქონდა.

აგერ, ხევი საესეა თოვლით და ქვეშიდან კი მდინარე გამოდის. გადაიარეს თოვლი, მეორე ნაპირას გავიდენ და კვლავ ნაპირს აჰყვენენ; ასეთი თოვლის გვირაბი კიდევ დახვდათ, მხოლოდ უფრო დიდი.

— ზამთარში ციკაბო ფერდობებიდან თოვლის ზეავეები ხევში გროვდება, ზაფხულში კი დადნობას ვერ ასწრებს, ნელ-ნელა დნება და ალაზანს წყალს არ აკლებს, — აღუხსნა მამამ.

აქეთ-იქით ხევებიდან პატარ-პატარა ნაკადულები უერთდებოდა, რომელნიც თოვლებს ქვეშინიდან გამოჩუხჩუხებდნენ. რაც ზევით-ზევით მიდიოდნენ, ალაზანი უფრო პატარავდებოდა და მალე ის პატარა ნაკადულს დაემსგავსა. თოვლის ბოგირებმა იმატა ერთგან თითქმის ორასი ნაბიჯი თოვლზე მიდიან, ქვევიდან ისმის ჩუხჩუხი, ეტყობა, იქ, ქვეშ, მიისწრაფის მოუსვენარი მდინარე.

— აი, ერთ თითქმის შვეულ ფერდობს მიაღვენ, ზევიდან მოჩუხჩუხებს ჩანჩქერად ნაკადული. იგი ალაზნის სათავეა...

ნელ-ნელა აპყვნენ ფერდობებს, ასცდნენ ბალახებს და ნაშალ კლდეებზე გავიდნენ. აქ ზოგან შაჯის სიმსხო, ზოგან უფრო პატარა ნაკადულები მისჩქეფენ.

— აბა, გამოიცანით, რომელია ალაზანი? — შეეკითხა მამა...

ორი მეგობარი ხან ერთ ნაკადულზე მიუთითებდა, ხან მეორეზე, მაგრამ ვერც ერთზე ვერ შესდგნენ. აქ თითქმის ყველანი ერთად იწყებინან... წავიდნენ ზევით და ამოღრმავებულ ადგილებში დაუმდნარი თოვლი დახვდათ... იგი მზის სხივებისაგან შემთზარიყო და იცრემლებოდა, ღნებოდა.

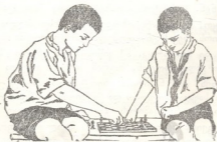
— აი, ეს წვეთია ალაზნის სათავე... სთქვა არჩილმა და მიუთითა წვეთს, რომელიც ქვაზე დაეცა, დაგორდა ქვევით და შეუერთდა სხვა წვეთებს...

ორი მეგობრისთანა ბედნიერი იშვიათი იყო ვინმე იმ დღეს, ნახეს თავისი თვალით, შეისწავლეს, სად და როგორ იწყებოდა ალაზანი.

რამდენ რამეს უამბობენ ამხანაგებს, რამდენ ცნობას მიიტანენ სკოლაში!

ფიქრობდნენ და გასცქეროდნენ ხეობას, რომელშიც მჩქეფარე ალაზანი მიქუხდა, აქ რომ ისე პატარა იყო და ძირს კი გააღმასებული, ლომის მსგავსი.

ნ. კაცხოველი.

ოქტომბრის მარში.

ოქტომბერი გვიმდვრის,
 მსუ კვიბრწეინაზს თვალებში;
 არ მიუვაჯართ ოცნებას
 შორეულ ნაპრალებში.
 წითელფერა დროშებით
 გვეძახიან ქუჩები,
 მშრომელ ქვეყნის მოწუნას
 ვებრძვით და ვეურნებით.
 ჩვენ ვუძღვრით კომუნას,
 ვართ მშრომელთა შვილები;
 ღვინის შუბლს ვფიცულობთ
 ქანში გამოსრდილები.
 სათნოებით სავსეა
 ჩვენი სუფთა თვალები;
 ამ ცხოვრების წინაშე
 გვისმობენ გრიკალები.
 საბჭოთა დიდ კავშირში
 მკერფს ჩვენი გულები,
 ვისრდებით, რომ ვახაროთ
 ყველა დანაგრულები.
 შრომელთა ეს სამეარო
 შრომის დიდი კერა,
 ჩვენი ჟივილ-ჟივინი
 ახალ ქვეყნის მღერა.
 ვიდრე წითელ მხარეში
 სვედას არ ვუმანებთ,—

ბნოლის დღეებს ვსეიმობთ
 ოქტომბრის მოვანებით.
 მოძავლის გსებს გვინათებს
 ღვინური ღამხარი,
 ჩვენს ძამათა ბნოლები
 ტებილია, ვით სღამარი.
 ამ ცხოვრების ჭიდილში
 ცა არ გვიცქერს ბინდებით,
 ქარმხალში გასრდილნი
 მტერს ვით შევუმინდებით?!
 თუც ვერ ხატარები ვართ,
 დიდილი გავის ბაკსე.
 მაგრამ მლე დავდგებით
 წითელ საგუმბაკსე.
 ჩვენ ვუძღვრით კომუნას,
 ვართ მშრომელთა შვილები,
 ღვინის შუბლს ვფიცულობთ
 გულ-მკერდგაფურსქენილები.
 ოქტომბერი გვიდიმის,
 მსუ კვიბრწეინაზს თვალებში,
 არ გვიტაცებს ოცნება
 შორეულ ნაპრალებში.
 მშრომელთა ეს სამეარო
 შრომის დიდი კერა,
 ჩვენი ჟივილ-ჟივინი
 ახალ ქვეყნის მღერა.

ს ი ჯ ი

არაბეთის უდაბნოში.

რევი არაბი ბავშვა. ამჟამად ის 15 წლისაა. სწავლობს ტფილისში, მოწინავე ზიონურია. შეიდი წლისა იყო, როცა მშობელ მხარეს გამოეთხოვა! კარგად ასსოვს თავისი წინაპრების ზეტარა ქოხი ტიგროსის ნაპირას. ასსოვს, როგორ ირწყოდა აქლემების ქარავნები უდაბნოს გადაშვარ ველებში, ასსოვს, როცა ის ბაღდადში მიჰყუდებოდა—აქლემებს მიჰქონდა ბანანები, კაშმარი სილი, ხალიხები და ბუერი სხვა რამ.

საუვარელია ტიგროსის ნაპირები... მაშინ, როცა ჰყარში შეკუბებულია სიცხე, როცა ცის კაბადონზე ანთებული მსუკლვარე სხივებით ეაღერება არაბეთის მიწას,—ნელი სმით მიღლავენ ტიგროსის ტბალები. ვინ იცის, რამდენი ვეფხვი გაქცევა მის მხურვალეებს და შეფარებია ტიგროსის ნაპირზე ჩამობურულ ჯუნგლებს. ჯუნგლები უდაბური ტყეებია. ამ ტყეებში მრავალი ნადირი ცხოვრობს.

აქლემი დიდი ცხოველია. აქლემი არის ორკუსა და ერთ-
კუსა, მაღალი, გრძელი და ღონიერი. არაბებს ძალიან უყვართ
აქლემები, უყვართ ავრეთვე ცხენებიც, მაგრამ არაბისათვის აქ-
ლემი უკვლაფერია. არაბი აქლემით ცხოვრობს. იქ, სადაც
მსით გადასრუკული ველები იბურებიან მტვერით და ქარით,
მოსასლეობა სრულიად არ არის. ხალხი მხოლოდ მდინარე-
ების ნაპირებთან და ოაზისების ახლოს ცხოვრობს. მათ უმ-
თავრესად მოჭევათ ბამბა, ბრინჯი, ქსოვენ ხალიჩებს, ამეჩე-
ბენ ბანანის ბაღებს, რგავენ სეთისნილის ხეებს და მისდევენ
ვაჭრობას. უდაბნოში რკინის გზა არ არის. იქ არაბების მ-
ტარებლები აქლემებია. თითოეულ არაბს საუთარი აქლემი
ჭეავს.

აქლემი სიცხის ამტანი ცხოველია. მას შეუძლია ერთი
კვირის განმავლობაში არაფერი არ სჭამოს და არც სვას. ის
კუსის ქვეშ ინახავს ქონს; ქონი მოკსაურობის დროს ამღვეს
მას სიცოცხლის ძალას.

როცა არაბები მოსვალს ავრეთვე, ემხადებიან მის განს-
ტანად ბაღდადში და სხვა ქალაქებში. მაშინ არაბები შეუ-
ამხანაგდებიან ერთმანეთს, აქლემებს დატვირთავენ და მიეშუ-
რებიან ზღვისა და მდინარის ნაპირას გამყნებულ ქალაქებში.
იქ რკინის გზაც მუშაობს. სავსადგურებში ეოველდღიურად
მოდის მრავალი გემი. ქალაქებში უმთავრესად ვერძელი,
ამერიკელი და არაბის ვაჭრები ცხოვრობენ. ისინი მდიდრები
არიან. მათ არ იციან კაცის სიბრძნეული. უკვლაფერს სარკებლი-
ნობის თვალთ უცქერენ. არაბებს საქონელში ძალიან ცოტა
ფულს ამღვევენ, — მდიდრები ხალხის განსუველფუად არიან დაბ-
დებული. ისინი არ ერიდებიან არაფერს, მხოლოდ ფული
იმოყონ. საბჭოთა კავშირში მუშებმა მდიდრები მოსპეს.
სელმწიფოს ძალა-უფლება პროლეტარიატის ხელშია,

ვაჭრებისა მუქთასორების. აქ ოქტომბრის რევოლუციის ათი წლის თავს ისდიან განზრახვეული მუშები, იქ კი ისევ იბრძვიან თავისუფლების მოსახლეობად.

როცა აზნაბები თავიანთი სოფლებიდან ქარავნებით გამოდიან, ეთხოვებიან თავიანთ ცოლ-შვილსა და ნათესავეებს, რამდენჯერმე დაინთქებენ ალასის წინაშე და ბაშითა და ხელით დატვირთული აქლემებით გაუდგებიან კზას.

ქარავანი რამდენიმე ათეული აქლემისაგან შედგება; მათ უფრო გამოცდილი აქლემი მიუძღვის. როცა მოწინავე აქლემში გრძნობს ნადირის მოახლოვებას ან საშუძის¹⁾ საფრთხეს, დიდიან დაიწეებს. ქარავანი მაშინვე შეხერდება. აქლემები ერთნმად ასტეხენ დიდიანს. შემინებული აზნაბები თოფებითა და შუბებით ელოდებიან დაუზღტიკებულ მსკეს. კამოხნდება თუ აზნა ლომი ან ვეფხვი, აქლემები ერთად შეგროვდებიან, უფრო გამოცდილები და დანიერები წინ დადგებიან, უფრო სუსტებს შუაში მოიქცევენ და ვეფხვი დიდიან აფრთხობენ.

სამხელ სურათს წარმოადგენს ამ დროს ლომის ნახვა. კბილკაბასრული, ენაკამოვებული და თვალცეცხლიანი ლომი მოჭქრის მხით გადასროვეულ ველებსე. მიუახლოვდება თუ აზნა ქარავანს, იჭეკებენ აზნაბების თოფები. გაფრთხებული და

¹⁾ ძლიერი ქარია.

დაჭრილი ნადირი მთელი თავისი ძალით ცდილობს აღძვიროს თან შებრძოლებას. ზირსისხლიანი უკანასკნელად ამართავს ტორებს, მაგრამ ქარავანთან მისვლამდე ღრიალით დაეცემა მიწას. არაბები ზირველად ვერ ბედავენ დაჭრილ ლომთან მისვლას. კიდევ რამდენჯერმე ესერიან თოფს და როცა დატრწუნდებიან, რომ ნადირი მოკლულია, მხოლოდ მაშინ მიუღწევენ მასთან. მაშინ ძალიან უსწრაიოთ ლომსე გამარჯვება. გარშემო უკლიან დასისხლიანებულ ნადირს და ერთსმად იწყებენ სიმღერას.

როცა სიმღერას მოწიებინ, მოკლულ ლომს გაატყუებენ, შერე კი ისევ გაუდგებიან კზას. მათი მოკზურობა რამდენიმე კვირას გრძელდება. გზადაგზა ისვენებენ ოასისებთან.

ოასისი უდაბნოს თვალია. არაბს ძალიან უყვარს ოასისი. ოასისი—მცენარის ქვეყანაა, იქ ზღმების ძირას ზატარა წყაროა. არაბები ხარბად სვამენ ოასისის წყაროს წყალს.

ხავეს თუ არა ქალაქში, რამდენიმე დღეს უცდიან საქონლის გაუიდვას და გაუიდვის შემდეგ ისევ უბრუნდებიან თავიანთ სამშობლოს.

(დასასრული იქნება)

3. შურული.

გმირი ბავში.

(სურათი ოქტომბრის პირველი დღეებიდან).

მოქმედნი:

მამა.

პეტკა.

ნადა.

მუშები.

ქალი.

ოფიცერი.

ჯარისკაცი.

სცენა: ბარკადა ქუჩის კუთხეში. განთიადია... თოვლი მოდის... აქვთ ცეცხლი ანთია—თბებიან... ბაუზა... შორს კანტიკენტად ისმის სროლა... წითელი ბაირალი ფრიალებს... ერთი გუშავად სდგას...

- 1 მუშა. განთიად... ახლოვდება...
- 2 მუშა. და... დაიწყება ისევ შეტევა...
- 1 მუშა. უჰ, რა ცივა... (ბაუზა...) პაპიროსი არა გაქვს?..
- 2 მუშა. აჰა, მეორმოცე... (ნამწვს გადასცემს...)
- მამა. რა ვქნა, ე ჩემი ბავში რა იქნა? ამ კასრში არ ეძინა? სად გაძვრა?
- 2 მუშა. არ იცი, პეტკა რა მელაა? ალბათ, გაძვრა სადმე, საშოვარზე...
- მამა. გუშინ კინალამ მოეკლათ იუნკრებს, და ჩვენსკენ გადმოსულ ჯარისკაცებს ძლივს გადაერჩინათ...
- 3 მუშა. მაშ, შენ ამბობ, ვასია, რომ...
- 4 მუშა. გეუბნები, რომ მთელი პოლკი გადმოსულა ჩვენს მხარეზე... აბა, მეფეს სანამ გადმოვაგდებდით, თებერვალში, ეს ჩვენი სოციალისტები აშენებას გვპირდებოდნენ და მერე კი ყველაფერი დაივიწყეს... მუშების ცხოვრების პირობები არ გაუმჯობესდა, გლეხებს ხომ მიწა არ მიეცა და ამ დამლუპველ ომს ხომ ისევ აგრძელებენ... ხალხი დაიღალა... ჯარს ომი აღარ უნდა და ამიტომაც, რომ ყოველდღეა აჯანყებები... პეტროგრადია და—შიმშილი, სიტიტვლე, ავადმყოფობა... ეს ოქტომბერი გადასწყვეტს მათ ბედს...

- 3 მუშა. ბალტიის ფლოტიც ჩვენსკენააო ..
- 4 მუშა. გუშინ კრონშტადტიდან უკვე დაბრუნდა კრეისერი „ავრორა“ და ოთხი ნაღმოსანი... ნევის შესართავში შემოსულა უკვე...
- 1 მუშა. ორი დაპატიმრებული მინისტრი სმოლნში მოიყვანეს გუშინ... მუშათა, ჯარისკაცთა და მეზღვაურთა დეპუტატების საბჭო აშკარა შეურიგებელ პოზიციას ადგია დროებითი მთავრობის წინააღმდეგ...
- 2 მუშა. სადაც ჩვენი ბელადი ლენინი სტეჟს, იქ მოწინააღმდეგები რას გახდებიან... (მოისმის სროლა)
- მამა. ამხანაგო, იარაღთან!.. (მოემზადებიან... პეტია შემოვარდება, თოფი მოაქვს...) ეგ საიდან, შვილო? ან როგორ გაიპარე, რომ ვერა გნახე?..
- პეტია. რა ვქნა, მამა, არ მეძინებოდა, მციოდა და... სანადიროდ წავედი... აი ერთი თოფი... შიგ ხუთი ტყვიაცაა...
- 1 მუშა. საიდან? როგორ?!
- პეტია. როგორ და... იქნება შეშა ვიშოვნო მეთქი... გავყვევი ამ ქუჩას... ყველგან ჯარი, იუნკრები, ოფიცრები .. და ქალთა დამრტყმელი ბატალიონი... ჩვენი მეზობლის დუნიაც იმათშია, მამა, ჯარისკაცის ფორმაში... ვიცოდი დამიჭერდნ და გზა ვუქციე, მეორე ქუჩას შევეუხევე. ვხედავ, კუთხეში გუსარს ჩასძინებია თოფზე დაყრდნობილს... გამახსენდა, რომ ჩვენ თოფები ნაკლები გვაქვს... ბევრი აღარ მიცდია, თოფს ხელი ვუტაცე, ფეხი გამოვკარი და ამოდენა ზორბა კაცი თოვლში გაიშხლართა. ვიდრე ის გონს მოვიდოდა, მე აქეთ მოვკურცხლე, მაგრამ აგერა, აი იქ პირდაპირ შემნიშნეს და დამაყარეს ტყვია... მაგრამ, როგორც ხედავთ, ვერაფერი მიყვეს...
- მამა. გათბი, შვილო, ცეცხლზე გათბი..
- პეტია. არა, ჩვენს მტრებს ჩვენზე გამოსასროლად მზა ერთი თოფი მაინც გამოვაკელი.. ჰო, და ..
- 2 მუშა. ყოჩაღ, პეტია, ყოჩაღ... შენ მომავალი კომუნის შვილი ხარ და აქედანვე უნდა შეეჩვიო ბრძოლას...
- პეტია. მე მზად ვარ... საცა მამაა და თქვენ, მეც იქ.. არა, მამა?
- მამა. ჰო, შვილო, ჰო. შენ უნდა შეგვცვალო ჩვენ.

- 3 მუშა. დიახ, ახლა საცაა, ალბათ, შემოტევას დაიწყებენ, და ჩვენ კი ძალები იმდენი არ გვყავს. სასროლი მასალა გვაკლია. უნდა შევატყობინოთ სმოლნიში— მოგვაწოდონ დახმარება. მაგრამ ვინ წავა? გზები, ქუჩები, მოსახვევები სულ იმათ უკავიათ.
- 4 მუშა. შუადღემდე მაინც თუ არ გავმაგრდით აქ და არ შევაჩერეთ მთავრობის შემოტევა, მაშინ ჩვენს უმთავრეს ძალას (რომელიც საზამთრო სასახლეზე მიდის) შეუფერხდება წინსვლა. და თავრიდის სასახლეზე ხომ ოცნებაც აღარ იქნება. ტელეფონიც გადაჭრილია, თორემ იმითი შეიძლებოდა შეტყობინება.
- 3 მუშა. აღარც ტყვია გვეყოფა. გუშინდელ ბრძოლაში ბევრი დაიხარჯა. ხალხიც დაგვაკლდა. (პეტკა ყურს უგდებს. პაუზა.)
- 1 მუშა. დაჭრილები როგორ არიან, ნეტა?
- 2 მუშა. (რომელსაც წითელი ჯვარი აქვს მკლავზე.) მიხეილი უკვე გარდაიცვალა, სიღვა და ფედია მალე წამოდგებიან ფეხზე.
- 1 მუშა. დახოცილების დასაფლავების დღე არაა გამოცხადებული?
- 2 მუშა. არა.
- პეტკა. (გამოეჭიმება). ამხანაგო მეთაურო, მომეცი თუ ულება მე შევასრულო სმოლნის ექსპედიცია.
- 4 მუშა. როგორ, პეტკა, შენ? (სიცილი. დაფიქრება.)
- პეტკა. ჩემზე, რადგანაც პატარა ვარ, ექვს ვერ აიღებენ.
3. მუშა. ამხანაგო ალიოშა, მართალს ამბობს ბავში: ეგ ისეთი ეშმაკი ბავშია, რომ როგორც აქამდის ასრულებდა ყოველ საშიშ დავალებას, ისე ამასაც შეასრულებს.
- მამა. იმისათვის გავზარდე, რომ ხალხს ემსახუროს!. აბა, პეტკა, ჰაიდა! მხოლოდ ფრთხილად.
- პეტკა. მესმის!. (ტრიალებს. სიცილი.)
- 4 მუშა. (ბარათს სწერს, აძლევს.) ეს ბარათი გადაეცი სმოლნიში. იკითხე ამხანაგი ვასია და თუ არა პირდაპირ კომენდანტი. მაგრამ ვაი თუ ექვი მოიტანონ და გაგჩხრიკონ?.
- პეტკა. მაგისი ნუ გერიდებათ, ძია ალიოშა. (გამოართმევს ფეხსაცმელის ლანჩას გახსნის დანით, შიგ ინახავს.)
- მამა. ყოჩაღ, შეილო, აბა!.

- პეტკა. დილის შვიდ საათამდე თუ არ დავბრუნდი, იცოდეთ, რომ გაბაწრულია პეტკა. (მიდის. პაუზა.)
- 2 მუშა. ესეთი შვილები რომ ეზრდება ჩვენს რევოლუციას, რას დაგვაკლებენ კერენსკები და როძიანკოები?
- 3 მუშა. კერენსკი? ჰმ. ნაპოლეონობა მოინდომა, მაგრამ გატჩინოში კი გაიქცა. ხა! ხა! ხა!..
- 1 მუშა. იმისი ველური დივიზიაც გაანადგურეს პეტროგრადის დასამშვიდებლად ფრონტიდან მოხსნილმა და ჩვენს მხარეზე გადმოსულმა პოლკებმა და მაშ რაღა უნდა ექნა?
- მამა. (იყურება.) ამხანაგებო, ფხიზლად. (მოემზადებიან.)
- 3 მუშა. ოფიცერი და ჯარისკაცია?
- 4 მუშა. არ ესროლოთ, პარლამენტიორებია. (თეთრ ცხვირსახოცს აიქნევს. გამოჩნდება ოფიცერი ბარიკადის იქიდან, უკან ჯარისკაცი).
- ოფიცერი. ვინ არის ბარიკადის უფროსი?..
- 4 მუშა. რევოლუციონურ მუშათა ერთიანი ნება.
- ოფიცერი. ჰმ. ბრბო!
- 4 მუშა. და აქ კი, დროებით, სმოლნის წარმომადგენელი მე ვარ!
- ოფიცერი. დროებითი მთავრობის პეტროგრადში წესიერების აღმდგენი ჯარების უფროსის განკარგულებით წინადადება გეძლევათ 10 წუთის განმავლობაში დაჰყაროთ იარაღი და დაგვენბდეთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ინანებთ!.. (პაუზა.)
- 4 მუშა. ამხანაგებო, პასუხი?
- ერთად. (იარაღს აათამაშებენ) ძირს დროებითი მთავრობა, გაუმარჯოს პროლეტარიატის დიქტატურას!.. (ინტერნაციონალს მღერიან.)
- 4 მუშა. წადით, ამხანაგო პორუჩიკო, და თქვენს ბატონ გენერალს გადაეცით ნახული.
- ოფიცერი. მაშ.. (მწარე ღიმილი. გაბრუნდება. ჯარისკაცი ჯერ მისდევს, მერე ბარიკადაზე გადმოხტება.)
- ჯარისკაცი. (პაგონებს იგლეჯს.) ამხანაგებო, მე თქვენთან ვრჩები. გაუმარჯოს აჯანყებას!..
- ყველა. სალაში ჩვენს ძმას, ჯარისკაცს!..
- ჯარისკაცი. ამხანაგებო, გამარჯვება აუცილებელია. ჯარისკაცები რევოლუციას ემხრობიან. ჩვენი ლეგიონის ორმა ათასეულმა უარი განაცხადა მუშების წინააღმდეგ

გამოსვლაზე და წითელი დროშა ააფრიალა. ყაზარმები დაიქირეს. უნდოდათ განეიარაღებინათ, მაგრამ უშედეგოდ. ახლახან მოვიდა ცნობა, რომ რევოლუციონურმა ჯარებმა დაიკავეს ფოსტა-ტელეგრაფი, ელექტრონის და წყალსადენის სადგურები. თავრიდის სასახლეში მებღვაურების რაზმი შეიქრა. ვასილიევის კუნძულიდან მუშები დაიძრნენ ნევის პროსპექტისაკენ. მოიკადან უკან იწვეს იუნკერთა რაზმები. ოფიცრობა დაიბნა. ნუ გეშინიათ, გამაგრდით. (ისმის ქალის კვილი. შემოვარდება თმბეგაწეწილი.)

ქალი.

მიშველეთ!

4 მუშა.

რა ამბავია, დაო!

ქალი.

მთვრალი ყაზახები მომდევნენ. ქმარი მომიკლეს, ბავშვები ამიჩეხეს, გოგონა სადღაც დამეკარგა. ჩემზე ძალა უნდა ეხმარათ. მომეცით აქ თოფი!..

4 მუშა.

დამშვიდდით, დაო, მუშებში ხარ ახლა, შენს ძმებში, ნუ გეშინია ბარიკაღზე. ყველას მოვუგრებთ კისერს. შენ აქ დარჩი. სათნოების დად იყავი და თოფებით მუშაობა ჩვენ მოგვანდგ. (ისმის ბუკი, დაფი.) მაგრამ ჩუ! (პაუზა.)

ჯარისკაცი.

ამხანაგებო, ესაა ნიშანი ბრძოლის დაწყების. ახლავე შემოტევას დაიწყებენ. (ჩასაფრდებიან. ასტყდება ორივე მხრით სროლა. ზოგი იჭრება. მეორე მუშა და ქალი შველიან.)

ქალი.

მომეცათ აქეთ. (ერთ-ერთი დაჭრილის თოფს დაავლებს ხელს. ისვრის.) მუშა ქალმაც უნდა ჩასწეროს თავისი სახელი ოქტომბრის რევოლუციის ისტორიაში.

3 მუშა.

ჰმ. ტყვიები შემომაკლდა.

მამა.

აჰა, მე ოთხი მაქვს—ორი შენ.

(შემოდის პეტკა. ხელდაჭერილი

შემოჰყავს ნადა.)

პეტკა.

შეხ, ეი, აბუზულ წიწილას რომ გავხარ, მოდი აქა და შენი მშობლების ჯალათებზე ბარიკადიდან იძიე შური. აი შენ პატარა რევოლვერი.

ნადა.

ხმარება რომ არ ვიცი!..

პეტკა.

ამ კუთხეს ამოეფარე, ლულა აგერ იქითკენ მიუშვირე და აი ეს საჩვენებელი თითი ჩახმახს გამოჰკარი, ტყვია კი თითონ მოძებნის იქ, ვისაც უნდა აკო-

ცოს. ბა. ჰო, ასე. ნუ გეშინია. (ნადას ეშინია, მაგრამ როგორც პეტკა ეუბნება, ასრულებს). მე შენ დედასაც გაპოვნინებ აბა, აქედანვე უნდა შევეჩვიოთ ბრძოლას, პატარობიდანვე. ჩვენ ამ რევოლუციაში, ბავშვებმა, ყველაზე მეტი ყოჩაღობა უნდა გამოვიჩინოთ, რადგან ეს ჩვენი მშობლები ჩვენდა საკეთილდღეოდ იბრძვიან. (გამოეჭიმება მეგრძოლთ.) თქვენი დაეალება ასრულებულია. ცოტა ხანს გამაგრდით და ახლავე წამოვა საშველად ჯავშნოსანი ავტომობილები.

- 4 მუშა. ყოჩაღ, ყოჩაღ, ჩემო პატარა გმირო. (ქალს ტყვია ხედება, იჭრება)
- ქალი. (გადმოვარდება.) აჰ, ჩემი ნადა, ჩემი გოგონა მაინც მენახა!.
- პეტკა. ეს ვილაა?. დაიჭერი, დეილო?. მომე აქ თოფი. ეს რაა, ტყვიები აღარაა?
- ქალი. ჩემი შვილი, ჩემი გოგონა.
- პეტკა. რაო? გოგონაო?. ეჰ, მეცა მყავს შენსავით დედა. აგერ სამი დღეა აღარ მინახავს.
- ქალი. ნადა, ნადა.
- პეტკა. ეს ხომ არაა შენი ნადა? ჰა. შენ, ეი, რა გქვიან? ა? აბა ნახე, ეს ხომ არაა დედაშენი?
- ნადა. დედა!. (ეხვევა.)
- ქალი. შვილო!. (გულში იკრავს)
- მამა. ეგ ბავში სადლა ნახე, შვილო?
- პეტკა. ესა, მამაჩემო, სმოლინდან რომ ვბრუნდებოდი, ლითონის ქარხნის ალაყაფის კარებში ვნახე ჩაცუცქული; სიცივით კანკალებდა, სტიროდა, უპატრონო იყო და მაშ არ მეპატრონა? ბარიკადზე წამოვიყვანე, გავათბობთ, პურს ვაქმევთ მეთქი. ამას აქ ვაბრძოლებ კიდევ. სმოლინის კომენდანტმა პატარა რევოლვერი მაჩუქა და ამას მივეცი. აქ კი დედაც ნახა. ეს რაა? მომკვდარა კიდევ. ჰმ. რა დროს სიკვდილი იყო, აქ შეველა გვინდა. შენ ეი, პატარა ბუ, ტირილის დრო არაა ახლა; ადე, აქ მოგვეშველე.
- ნადა. (სტირის.) დედა, დედა.
- პეტკა. აღუ, ნეკზე არ მიკბინო. მომაწოდე ეგ ყუთი აქეთ. რა გატირებს, პატარა კი აღარ გეგონოს შენი თავი. (აქეთ-იქიდან ისმის: „ტყვიები აღარაა, შემოგვაკლ-

- და. „ამხანაგებო, უკან დავიხიოთ“. ყურს მოჰკრავს.
 ე, რაო? ტყვიები არააო? (თავს იფხანს. ბარიკადის
 იქით იყურება. რალაცას მოისაზრებს. იპარება.)
- 4 მუშა. ამხანაგებო, როგორმე გავმაგრდეთ და შევლაც მოვა.
 მამა. შვილო, პეტკა, ეგ წყალი მომაწოდე. (ათვალიერებს).
 რა იქნა?.
- 3 მუშა. ალბათ სადმე თუ წავიდა კიდეც, სანადიროდ. ჰო. აკი
 გითხარი. აგერ სად მიცოცავს. ქუჩაში. რა უნდა?
 მამა. შვილო, სად მიხვალ, შე გიჟო, მოგკლავენ ეგ ჯა-
 ლათები.
- 3 მუშა. აკი გითხარი, აგერა, მოკლულ მეომრებს ეპარება.
 აი, ჩანთებს უცლის, ტყვიებს უბეში ილაგებს.
 ყოჩაღ, ყოჩაღ, პატარა წითელო ეშმაკუნავ. შენიშ-
 ნეს. ესერიან. აგერ როგორ წამოდგა. აღიზიანებს
 იუნკრებს. ესერიან. დაწვა.
- მამა. ხომ არ მოხვდა, ნეტავი?
- 4 მუშა. არა. მოხოხავს. აბა, ამხანაგებო, ვახლოთ მტრებს ეს
 უკანასკნელი ტყვიებიც და დავიფაროთ პეტკას უკან
 სვლა. (სროლა)
- 3 მუშა. ფრთხილად, ფრთხილად, პეტკა. აგერ აქეთ, კასრს
 შემოუხვიე. ჰო. ასე.
- პეტკა. აი ტყვიები. (გადმოყრის. სუსტდება.) სადაა ჩემი
 თოფი? (უნდა ადგეს. ვარდება.)
- მამა. ეგ რაა, შვილო, სუსტდები? ტყვია ხომ არ მოგხვდა?
 პეტკა. არ ვიცი, მამა. აგერ აქ მეწვის (ბარკალზე უჩვენებს).
 მამა. ჰმ! სისხლი. დაჭრილა.
- პეტკა. არაფერია, მამა თუ არ მოგკვდი, ნახავ, რა დღეს
 დავაყრი იმათ!...
- ნადა. რაა, პეტკა, დაიჭერი?
- პეტკა. შენ, ეი, რა გქვიან? ჰო, ნადა. მოდი აქ. აი ეს ტყვიე-
 ბი მიაწოდე ძიებს. (ის ასრულებს) მამა, შენ აღი ბა-
 რიკაღზე. ამას მე შევიხვევ. (მამა სიბრაზით ენთება,
 მუქარას უგზავნის მტრებს.)
- ნადა. არაფერი გაქვს, რომ შეიხვიო, პეტკა? აი თავშალი.
 მომე, გიშველო. (თავიდან იხსნის. აძლევს.)
- პეტკა. ამას მე შევიხვევ. შენ ძიებს მოეხმარე.
- მამა. ამხანაგებო, განა დასანდობია მტერი, რომელიც ბავ-
 შებსაც კი არ... (სროლას აჩაღებს.)

- 4 მუშა. ეს ბავუი კომუნის ყვავილია, მაგას მიხედვით. (ტყვია ხვდება, გადმოვარდება). აჰ, ამხანაგებო, ბრძოლა ბოლომდის. (კვდება.)
- მამა. შეტევად მომყეთ!. (დროშას დასტაცებს ხელს, ბარიკადის იქით გადახტება, მაგრამ ტყვია ხვდება, კვდება.)
- ნადა. პეტკა! მამაც.
- პეტკა. მამაც?! (აღგება, დროშას იღებს, ბარიკადზე აღის.) მამაჩემო, შენ შეცვლად შეილი ვარ აქ, შურისძიება ჯალათებს!. (რევოლვერს ესვრის.)
- ნადა. პეტკა, ჩამო, თორემ შენც მოგხვდება ტყვია.
- პეტკა. ზიზღი დროებით მთავრობას!. (მუქარას უთვლის), ჩამო, შეილო, პეტკა, თორემ ტყვიასთან ხუმრობა არ იქნება. აქედან ესროლე, ამოეფარე. (ისმის ყიჟინა. გუგუნი. სროლა ძლიერდება; ხარბაზნის გრიალი.)
- ჯარისკაცი. ეს უეჭველად „აერორაა“.
- პეტკა. გაუმარჯოს აჯანყებას!. (ხელებს შლის, დროშას აფრიალებს.) აგერ ჩვენი ჯავშნოსნებიც. უშენს. მტრები გარბიან. ვაშაა!. (ყვირის, მაგრამ ტყვია ხვდება. დაბარბაცდება, აქეთ გადმოვარდება, ჯარისკაცი შეეშველება. ხალხი, მებლვაურები გაირბენენ ბარიკადის იქით წითელი დროშით, ყიჟინით. ინტერნაციონალის ჰიმნი. ფარდა ნელა ეშვება).

ოქტომბრის დღეები.

ოპტოგზრის ათი წლის თავზე.

მოკმედი პირნი:

1	პიონერი.	1	კომკავშირელი
2	"	2	"
3	"	3	"
4	"	4	"

მოკმედება სწარმოებს ქუჩის პირად, პატარა ოთახში.
შემოდინ პიონერები,

- 1 პიონერი. შესე ქუჩებში
2 პიონ. ხალხის სეიმსა!
ყველა ერთად. ქარხნებში შესწუდა
კრიალი მძლავრი,
გაესსნა მშრომელს
ჩაგრული გული.
მიდის, მიბორგავს
მური და მტრობა!
კაბიტალისმის
იკარგვის კვალი!
ახალ ცხოვრების გზას
მოანათებს
სოციალისმი და
მომავალი.
- 1 პიონერი. არ ახსოვთ მშრომელთ,
2 " " არც ისტორიას
3 " " ოფლით ნაშრომს თუ
4 " " ფასი ჰქონია.
ყველა ერთად. მაგრამ დღეს ვლახავთ
წარსულ ცხოვრებას,

ტანჯვის წუთები
 მოსაკონია.

ჩვენში ჩაგრული
 იმბღლებს სმასა
 და მცარცეულების
 იხმობა კარი.

იქ, უცხოეთში,
 მშრომელთა მასა
 ჯერ კიდევ ტანჯვის
 ბორკილში არი.

1 პიონ.

ვაშა ოქტომბრის
 ათი წლის თავსა,

2 " "

ვაშა მშრომელთა
 მასწავლებელსა,

3 " "

ვაშა საბჭოთა
 წითელ მხარეში
 ჩაგრული ხალხის
 კუთილის მქნელსა.

(შემოდის რამოდენიმე კომკავშირელი. პიონერები აძლევენ საღამოს)

1 კომკ.

საღამო ნორჩ მშებს,
 ოქტომბრის
 მსიან იმედებს!
 საღამო ნორჩ მშებს,
 მშრომელთ ცეცხლში
 გამოწოთობილებს!

პიონ. ერთად.

დღეს ოქტომბერი
 დათარეშობს
 ცეცხლით, სვიმით.
 მოსხანს დროები,

ღოზუნგები,
 მოწოდებები!
 ქუჩა აივსო
 და აუკუდა
 წითელ ფერებით,
 ისმის ტყვიისებრ
 მოსწლეტილი
 მკექარე ხმები!
 ტანჯვის წუთებმა ჩაიბუღეს
 უძირო ფსკერში,
 ძაბე წარსული
 უკხო-უკვლოდ
 მიათრევს კუჩებს.
 ძველი ცხოვრება
 აღარა სჩანს
 მოგონებაში,
 დღეს ახალს ვეჭრფით,
 ძველი ბინას
 ვეღარსად ვაოკებს!..

კომკავ. ერთად აუვაუდით ასე,
 მშრომელთ შვილნო,
 ზატარა გმინნო.
 დღეს მოძავალი
 თქვენ გიცინისთ
 ბრწუინვაღე სახით
 თქვენი სიტყვები
 თავზარსა სცემს
 მტერს კაბორუებულს,
 გული ევსებათ
 ბილწ გომნობებით,
 ძაღვი ვაკლახით.

- 1 პიონ. ჩვენ, შრომის შეიღნი,
 მუდამ მსადა ვართ,
 ბრძოლის ქარცეცხლის
 არ გვეშინია,
 შედგარი გულით
 დაუცდავთ ვეულებს,
 რაც მშრომელთ ოფლის
 განახენია.
- 1 კომკავშ. მამ შედგონად, შედგონად,
 ახლო ძალავე,
 მონობა ვეულებს
 დაითრეუნება!
 მირბიან წლები,
 და თან იზრდება
 ნორჩი საბჭოთა
 სელისუფლება.
- ყველა ერთად. ვაძა მშრომელი ხალხს,
 ვაძა ოქტომბერს,
 ვაძა მსოფლიოს
 დანაგრულ მოძმეთ.
- 1 პიონ. ეთხრება ძირი
 დუხტირ ცხოვრებას,
 დაღუპვის გზაზე
 მიექანება.
- 2 კომკავშ. მშრომელთა ძალა
 იღვიძებს ვეულებს,
 წინეთს ახალი
 ფერი ედება.
- 3 კომკავშ. ახალი უოფა
 მზე არის ჩვენი,

მღეუ შვე ველებან
 ბელვარდება.

4 კომკავშ.

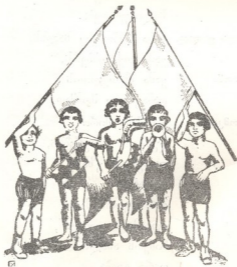
აწ, შრომის შეიღნო,
 დავამსვეთ ინტრები,
 ოქტომბრის სურგსე
 იუავთ ფსიზლადა!
 და მსოფლიოში
 მუშათ ბრძოლისთვის
 იუავთ მსადა,
 იუავთ მსადა!!!

ხველა ერთად.

მსად ვართ!

მსად ვართ!

(ეშეება ფარდა, ისნის ინტერნაციონალი).

გაბრიელის შემოღობვა

მიუხარს შემოდგომა

რა ძალიან მიყვარს შემოდგომა! ყველა ხილი მაშინ არის... ვაშლის კრეფა, ყურძნის წურვა, ფელამუშის მოდუღება და სხვა—ოჰ, რა კარგია! მხოლოდ ეს არის, რომ მოსაწყენია: ხეს ფოთლები სცვივა, ფრინველები მიდიან ცხელ ქვეყნებში და მერცხლები აღარ გვატკბობენ ჭიკჭიკით. ახ! რა ძალიან მინდა ახლა, რომ რთველში ვიყო: ვიჯდე ურმის კოფოზე და საწნახლისაკენ მიმქონდეს გოდრები.

მაგრამ სად არის!

მე სოფლიდან სასწავლებლად რომ მოვედიოდი, დეიდამ მითხრა: სახამთროდ ჩურჩხელებს გამოგიგზავნიო. მაგრამ მე ზამთარში რათ მინდა, ახლა მინდა, რომ სკოლაში მივიტანო ხოლომე, ჩემს ამხანაგებს დავუბრუნო და გაიხარონ. მე ამას რომ ვწერდი, ფიქრებმა ისე გამიბატა, რომ წამოვიყვირე:

„დიდებო! ჩქარა გამომიგზავნი ჩურჩხელებს!“ ამ სიტყვების გაგონებაზე ისეთი სიცილი დამაყარეს, რომ ფიქრებიდან ძლივს გამოვერკვიე.

ვ. სამადაშვილი.

წითლარბიელის სიზღარა.

გლეხის შვილი ვარ მებრძოლი,
დამცველი მშრომელ ხალხისა,
საბჭოთა ქვეყნის მოყვარე,
წინმძღოლი მომავლისა!..
მათ წინ ვუდგევარ გამირულად,
ვინც არის სისხლის მსმელია.
მაგრად ვდარაჯობ ჩენს საზღვარს,
ვერ შევოლახავს მტერია.
ყოველთვის მზად ვარ ბრძოლისთვის
ხელში მაქვს თოფი, ხმალია;
ჩენთან მტარვალებს ვეროდეს
ველარ გაღვათ ძალია.

ორგული მოსისხლ მტრისათვის
მუდამ რეკს შიშის ზარია,
ნის მგრგინავ ხმაზე ყოველთვის
ზანზარებს მთა და ბარია.
მზადა ვარ მედგარ ბრძოლისთვის,
საბჭოთა ქვეყნის მცველია,
ჩემი მარჯვენა და ხმალი
ილმასსავით არს მჭრელია.
აროდეს მძინავს მე, მებრძოლს,
მუდამ ფხიზლად მაქვს თვალია,
და ჩენს ქვეყანას ვდარაჯობ,
რომ შეგქმნა მომავალია.

ვანო მირიანაშვილი.

— 1927 V. —

გ ა მ ო დ ი ს

საქმისწვილო დასურათებული ქუთხალები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მოველ-თვიური მე-XXIII წ.

მოზრდილ. „პიონერი“ ორკვი-რეული II წ.

ხელისმომწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაგზავნით	}	„ნაკადული“ — ერთი წლით — 3 მ. 50 კ.
		ნახევარი წლით — 2 მ.
		„პიონერი“ — ერთი წლით — 5 მ.
		ნახევარი წლით — 3 მ.

ცალკე ნომერი	}	„ნაკადული“ — 35 კაპ.
		„პიონერი“ — 25 კაპ.

მისამართი: რეილისი, რუსთაველის გამზირი, № 23, სახელგამი (მესამე სართული). „ნაკადული“ და „პიონერი“ რედაქცია. ელსმენი — 23 — 16.

რედაქტორი — სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი — სახელგამი.

